

Posudek na diplomovou práci
studentky Bc. Pavly Hanouskové
Mikromorfologie sklovinového pláště tribosfenické stoličky

Výzkum mikrostruktury skloviny je nesmírně přínosný ke komplexnímu pochopení morfologických a funkčních aspektů dentice, v některých případech i k nastínění fylogenetických vztahů mezi studovanými taxony.

V kontextu obhajované práce je poněkud paradoxní, že výzkumu skloviny tribosfenické dentice byla doposud věnována jen omezená pozornost, třebaže je považována za bazální pro savce. Důvod je možná veskrze pragmatický – tato dentice je topograficky velmi komplexní a tudíž vyžaduje pro přesné zmapování značné nasazení.

Předkládanou diplomovou práci považuji za vynikající - tématickým zaměřením, výběrem modelových taxonů, faktograficky přesným a přitom čtivým textem, jakož i příjemnou grafickou formou. Defendentce se podařilo zdařile vypořádat se složitým vzorem sklovinového pláště tribosfenické stoličky a nepochybuji o tom, že její výsledky budou po přeložení do angličtiny snadno publikovatelné a zcela jistě budou mít značný citační ohlas.

K práci mám pouze tři výtky:

- formální: u Tabulky 1.1 mi chybí literární zdroje k typům skloviny pro dílčí skupiny.
- obecnější: Formulace, že „tribosfenické uspořádání stoliček je považováno za výchozí typ savčích stoliček...“ je korektní a správné, ale závisí na posuzované úrovni. Tribosfenická stolička u recentně žijících savců může mít dvojitý původ pro ptakořitné x vačnatce+placentály, a pokud se v kontextu Vaší práce zaměříme na placentální savce, pak z většiny publikovaných kladogramů vyplyne jednak možný opakovaný vznik tribosfenické dentice, ale i nebazální povaha této dentice pro některé skupiny (např. Afrotéria, použitý kladogram (Obr. 1.4) je dosti zavádějící). Z tohoto pohledu bych velmi uvítal diskusi Vámi pozorované mikrostruktury skloviny s nejpříbuznějšími savčími taxony (zvláště u bodlina s damany, sirénami, chobotnatci apod. a u hmyzožravců a letounů se šelmami, licho- a sudokopytníky apod.). Tj. mají tyto příbuzné skupiny nějaké prvky skloviny, které jsou sdíleny navzdory odlišnému typu dentice nebo si tribosfenická/bunodontní/sekodontní/lofodontní/selenodontní stolička vyžaduje podobná či přímo stejná anatomická a funkční řešení?
- Práce studující mikrostrukturu skloviny se téměř vždy pokoušely legitimně asociovat pozorované uspořádání skloviny ve fylogenetickém/taxonomickém kontextu. Proto mi chybí takový komentář k druhu *Beremendia fissidens*, pokud jste se neodvažovala pro malý taxonomický sampling čeledi Soricidae, pak to mělo být v práci uvedeno.

Přes tyto drobné kritické poznámky rád opakuji, že obhajovanou diplomovou práci považuji za vynikající a defendentce k ní upřímně gratuluji a přeji jí též další podobně zajímavé objevy. Dále bych si přál, aby pracovní skupina prof. I. Horáčka našla síly a čas na rozšíření taxonomického samplingu savců s tribosfenickou stoličkou a odhalila tak zákonitosti uspořádání této originální stoličky. Formálně navrhuji známku výborně.